

DEBRECZENI ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Helyben:	Vidéken:
Félévre . 6 kor — fl.	Félévre . 9 kor — fl.
Negyedévre 3 kor — fl.	Negyedévre 4 kor 50 fl.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

THAN GYULA.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Debreczen, Főter Biedermann-palota földszint, az udvarban hátul.

A jegyzők dolgában.

Mikor a kis emberektől több képesítést kívánnak, a kis embernek rendesen az az első kérdése utána:

— Hát aztán micsoda hasznát látom én ennek?

Igy történt most a közigazgatási tantolyam felállításánál és ezzel kapcsolatosan a jegyzők képesítésének felemelésénél is.

Eddig az volt a szokás, hogy aki nagy nehezen elvégzett hat polgárit, vagy a középiskola hat osztályát s aztán ment segédjegyzőnek s mikor megunta ezt az aranyéletet, letette a jegyzői vizsgát, elment a főszolgabíróhoz egy kis protekcióért s kinevezette magát valamelyik elfeledett faluba jegyzőnek. Ebben az elfelejtett faluban a jegyző ur elfelejtkezett a külvilágról, a saját dolgáról, sőt még talán saját magáról is.

E mellett a módszer mellett is akadt a jegyzői karban elég kiváló, tehetséges ember, akinek méltányos lett volna előlépnie. A jegyző megmaradt 6 osztálylál mindig csak jegyzőnek.

Most, hogy a jegyzőtől is megkivánják nyolcz osztály meg

még hegyibe egy közigazgatási tanfolyam elvégzését, nagyon is érthető, ha a jegyzői kar leendő új tagjai eleve kijelentik, hogy nekik ez nem elég. Ha többet kívánnak tőlük, nekik is joguk van többre tartani igényt.

Mindenek előtt sérelem a főszolgabírói kinevezési jog, mert ezáltal a választás formasággá van téve. Lehet ugyan ellonvetést tenni nemzetiségi szempontból, lehet attól tartani, hogy így a nemzetiségi izgatók jutnak be a jegyzőségbe s veszélyei lesznek a magyar államnak; de ez olyan baj, amit a nemzetiségi izgatók elcsapásával kell majd orvosolni, nem pedig azzal, hogy a magyar nép választási jogát is elvegyük. Tessék törvényben kimondani, hogy aki a magyar nemzet ellen izgat, közhivatalra eo ipso képtelen. — Ilyen intézkedés többet ér.

Másik sérelem, ha a jegyző a nagyobb képesítés mellett is csak megmarad jegyzőnek. Az újításnak éppen az a célja, hogy a jegyzői kar színvonalát emelje. De ha a jegyző arra van kárhóztatva, hogy egy életen keresztül szemlélje ugyanazon egy eperfás udvarból a világ folyását, akkor ugyan csekély ambícióju fiatal ember le-

gyen, akit ide vonnak vágyai. A gyengéket elriasztja a magasabb képesítés megkövetelése, a tehetséget az előhaladás hiánya s így lesz gyenge jegyzői kar helyett semmilyen jegyzői kar.

Méltányos követelés tehát, hogy a jegyzők előhaladása biztosítottassék kor és érdem szerint, még pedig nemcsak a jegyzőségekben, hanem a központi hivatalokban is. Mikor a közigazgatási tanfolyam tárgyai közzé felvették a jog- és államtudományok egyrészét, meggondolandónak tartjuk, nem volna-e helyes a közigazgatási tanfolyamot végzett ifjak előtt megnyitni a szolgabírói állásokat is?

Legalább akkor nem tekinthető a tönkrement gentry végső menedékének a vármegye szolgálatát, hová megtérnek pihenni. Nekik nem volna kellemes az intézkedés, de jogos és üdvös volna az új jegyzőkre és az egész magyar közigazgatásra.

Román-bolgár viszálkodás.

— Saját tudósítónktól. —

Bukarest, szept. 19.

Nagy izgatottság volt tegnap egész nap a fővárosban ama hír következtében, hogy bolgár bandák kö-

A szerelem ereje.

Irta: Márton Gaby.

Van nekem egy igen jó barátnőm: Jolánka, a ki tudvalevőleg végtelenül csinos, okos és szellemes kedves asszony.

Van nekem egy gyönyörű fekete kutyám, a melyet én imádok, ő pedig gyűlöl.

S van ő neki egy kedvencz hiedelme, a mit viszont ő imád és én gyűlölök. Az ő hite ugyanis az, hogy létezik még igaz szerelem. Azt pedig, hogy én a pessimismus legsötétebb szemüvegén át nézem a világot, már elégszer mondtam.

Legkedvesebb témánk mindazáltal a szerelem fölötti vitatkozás. Ő harcol mellette, én ellene s ez elég érdekes és mulatató mindkettőnkre nézve.

Barátnőm példákkal szokta védeni álláspontját. Most legutóbb párisi utjából visszatérve, büszkén mondá, hogy egy oly esetet látott utjában, mely minden két-

séget kizárva, a szerelmet a lehető legnagyobb és legfenségesebb érzelmmé teszi.

*

Egy kisvárosi kioszkban ülve — így kezdé a históriát — azt veszem észre, hogy a másik asztalnál levő, hirtelen szöke, kopott fiatal ember nagyon bámul reám. Bár láthatta rajtam, hogy csöppet sem vagyok elbűvölve pillantásaitól, egyre boldogított semmitmondó tekinteteivel.

Tudod, valami olyan hülyeség, bányúság látszott az arcán s ugyanilyen volt a szemkifejezése is.

A férfiaknak bármily nagymérvű fixirozásához hozzá vagyok szokva ugyanynyira, hogy manapság már ügyet sem vetek reájuk. Hisz mind egyformák...

Egy kitarító asszonytekinet képes a legokosabb férfi fejét is elbolondítani, ha nem továbbra, legalább pár pillanatra. Én tehát — mint mondám — bámulóim iránt egyáltalán nem szoktam érdeklődni.

Most is egész nyugodtan gondolkozni kezdtem.

És csodálatoaképen míg gondolkozom, folyton magamon érzem azt a hülye tekintetét...

Elképzelheted, mennyire bosszant ez a dolog.

Hogyan szabaduljak tőle.

Gyorsan kanalozom a jeges kávé, miközben ismét a gondolataim rendezéséhez fogok.

Magamban dühösen mormogom:

Nézzé meg az ember, sehol sem lehet egyedül, ez a kiálthatatlan tacsó mennyire zseniroz!

Eh, egyszerűen hátat fordítok neki!

Elhatározásomat tett követte s már éppen mosolyogni kezdtem naivságomon:

Hogy ez előbb nem jutott eszembe!

Egyszerre a hátam mögött egy roppant kellemetlen hang megszólal:

Pinczér! A feketémet vigye át arra az asztalra. S a velem szemközt levőre mutat.

vetve bolgár katonaságtól, betörték Dobrudzsába és Osztrov határvárosában véres összeütközés volt románok és bolgárok között. Az egész hírből csak annyi igaz, hogy Drandarevszky ezredes, a Dobrudzsa határán koncentrált bolgár katonaság főparancsnoka most szervezi a bolgár népfölkelőket, akik közül többen azzal fenyegették a román őrszolgálatokat, hogy nemsokára betörnek román területre és Osztrov román városkába helyezik át főhadiszállásukat.

A francia nyelven megjelenő felhivatalos La Roumanie jelenti, hogy a dobrudzsai bolgár lakosság föl van fegyverkezve és csak az alkalmas pillanatot várja, hogy föllázzon a román hatóságok ellen. Lakovary tábornok hadügyminiszter több hírlapíróknak kijelentette ma reggel, hogy Dobrudzsában teljes rend és nyugalom van és mindeddig nem fordult elő semmiféle összeütközés az osztrovai határpontonál.

A vezérkar ma azt a hírt kapta, hogy Ruszcsuk és Szilisztria között bolgár műszaki tisztek nagy erődítéseket vezetnek és hogy a bolgár Dunapart egy része robbantó anyagokkal van aláaknázva.

Szófia diplomáciai forrásból eredt hírek jelentik, hogy több bolgár tüzértiszt lemondott és Sarafov-nak ajánlották fel szolgálatukat bolgár felkelő csapatok szervezésére. Ezzel egyidejűleg Monasztirból jelentik, hogy a törökországi bolgár ifjúság igen nagy számban Szófiába megy, hogy esetleg a bolgár hadseregbe lépjen.

Florescu vizsgálóbíró ma újabb részleteket derített ki a Károly király ellen tervezett bolgár merényletről. E részleteket Karambulev től és Mitevtől, a szófia forradalmi bizottság Bukarestben letartóztatott ügynökeiktől tudta meg. A bukaresti szerb követség ügyvezetője, Jokovics titkár tegnap délután Florescu vizsgálóbíró hivatalában volt és az igazságügyi miniszter engedelmével áttekintette

az összes iratokat, amelyek Sándor szerb király ellen tervezett bolgár összeesküvésre vonatkoznak: a titkár az iratokról jegyzeteket készített. Sándor király meggyilkolását az elfogott levelekben Sarafov ilyképpen jelzi: belgrádi nagy czélunk.

A postaforgalom Bulgária és Románia között teljesen szünetel, mert észrevették, hogy egy pár nap óta a cabinet noir nagyban működik az összes bolgár postahivataloknál. A ruszcsuki román konzulátus is külön futárral küldi Gyurgyevó román kikötővárosba hivatalos és magánleveleit.

Zöld — szászok.

— Saját tudósítónktól. —

Vakmerő izgágaságukkal, a magyarsággal szemben való maguktartásával egyet elérték az erdélyi zöldszászok: azt, hogy magukra terelték a figyelmet és hogy a magyarság ezentúl erélyesen fogja ellenőrizni a szász hazaárulókat.

Hogy miket művelnek, hogy mint viselkednek, arról a „Brassói Lapok” mai száma ezeket írja:

Brassó városának közgyűléséről két nyelven vesznek föl jegyzőkönyvet: német és román nyelven. Magyarul egyáltalán nem. Mikor a közgyűlés magyar tagjai indítványt terjesztettek elő a magyar nyelvnek is jegyzőkönyvi nyelvvé való emelése végett, a szászok és románok egyszerűen leszavazták az indítványt, mind amellet, hogy a képviselőknek törvénykövetelése egyötöde az indítványra szavazott. De hát Brassóban a községi törvényben megszabott maximális kétszáz képviselőn felül is vannak képviselők, számszerint tizenkilenczen.

Hasonlóan vizás állapotot teremt az új bünvádi eljárásnak egy szakasza, melyben az a homályos szövegezés fordul elő, hogy a bünügyben felvett jegyzőkönyv tartalmát az állam nyelvével nem értőkkel a saját anyanyel-

vükön kell közölni. Ebben egy szóval sincs megmondva, hogy tehát a jegyzőkönyv magyar nyelven veendő fel (más nem is magyarázható belőle), s ime a brassói rendőrség, melynek a feje magyar ember, ezeket a jegyzőkönyveket is németül vezeti, mert így követeli a városi statutum.

Tudvalevő, hogy a magyarországi ezredek parancsnokságai magyar hatóságokkal magyar nyelven tartoznak levelezni. Mégis Brassóban a katonai hatóság magyar átírataira a városi hatóságok németül válaszolnak.

POLITIKAI HIREK.

Az új bányatörvény. Az új bányatörvény, melyet hosszú idők óta csaknem minden költségvetési vita rendjén meg szoktak sürgetni a képviselőházban, végre-valahára elkészült. Még csak az utolsó simítás van hátra, a mely czélból az igazságügyi és pénzügyi miniszterek, szakférfiak szűkebb köre elé fogják terjeszteni a törvényjavaslatot, mielőtt letennék azt a képviselőház asztalára. A törvényjavaslat a szabad kutatás alapjára van helyezve.

Beszámoló. A nagykomlósi választókerület országgyűlési képviselője, Belitska Béni, mult vasárnap tartotta Szent-Hubert, Károlyliget és Soultour községekben beszámolóját és ez alkalommal a választók ovációkban részesítették.

TÁRSAS ÉLET.

Nehéz kérdés.

Egy olasz elemi iskolában a tanító s egy kis nebuló között érdekes párbeszéd szövődött. A tanító a kivonás titkait akarta növendékeivel megismertetni.

— Ide figyelj, Károlyka! Ha az asztalon három cseresznye van és a testvéred egy szemet elvesz belőle, mennyi marad?

— Hogy mennyi testvérem marad?

— Nem. Figyelj ide! Ha az asztalon három szem cseresznye van és a testvéred

Tovább nem lehetett türeöm.

Fiztettem, felkeltem és távoztam. Az ajtónál valami megfoghatatlan erő kényszerített, hogy visszanézzek, de aztán ugyan csak siettem. A fiúnak olyan dultak voltak a vonásai, olyan fenyegetők a szemei...

Örültem, hogy ilyen könnyen megszábadultam egy roppant kellemetlennek ígérkező kalandtól.

Bebolyongtam az ismeretlen, néptelen utcákat miközben egyre sötétedett. A villany lámpákat nem gyújtották fel. A takarékos város számított a hold ingyen sugara. A jó öreg meg is felelt világító hivatásának mindaddig, míg egy végtelen látszó felhőgomoly megtalálta és kegyetlenül kezdte gázolni rajta.

Most teljes sötétség uralkodik. Hided borzongás fut végig rajtam s ott lebeg előttem a fák lombjai között, ott kísért az a fakó arc s a szintelen szemek. Csak most veszem észre, hogy ismét a kis-ozk közelébe kerültem. Az ablakon be-

nézek. A terem egészen üres. A kellner ásitozva törli le az asztalról a maszatokat. Iszonyu kíváncsiság fog el meg tudni, ki volt a kopott fiatal ember.

Kérdésemre az ásitozó pinczér szomoruan feleli:

Egy szegény örült kérem. És elmondattam az egész gyászos mesét. De én minek ismétlem el neked? Hisz az életben előfordul nap-nap után az ilyesmi s kit érdekel?

Senkit, épen senkit. Téged meg épen nem.

Ki törődne egy csalódott szívtől, esztől megfosztott nyomorulttal?

Különben az egész történet szörnyen banális.

Szeretett... (Ez mindennek a fő mozgató ereje, kiindulási pontja.) Tehát imádtam egy leányt, a ki nem volt hozzám való. Szülei és előkelő rokonai nem engedték meg, hogy elvegye szíve választottját. Az

férjhez ment és egy év múlva meghalt. A fiu pedig megőrült.

S most miből él — kérdezem. Tartják a „jó” rokonok, egyikőtől a másikhoz vándorol.

Nem tudná nekem megmondani, miért bámult ez én reám annyira?

Dehogyan nem, kérem. Nagysád feltűnően hasonlít a meghalt fiatal asszonyhoz...

*

Másnap természetesen tovább utaztam.

Később hallottam, hogy a szegény fiatal ember visszanyerte értelmi képességét. Hallod? A meghalt ideál képmásának látása képes volt helyrehozni meghomlott agyrendszerét!

No most mondd, van-e mélyebb, igazabb, végtelenebb és istenebb érzélem, mint az egyedül idvezítő szerelem?

Van. Felém rendületlenül:

A szeretet!

egy szemet megeszik, hány szem cseresznye marad?

— De tanító ur, az lehetetlen, hiszen most nincs cseresznye.

— De tegyük föl, hogy van cseresznye, nos akkor?

— Hát befőt cseresznye, ugy-e?

— Nem.

— Hát aszalt cseresznye?

— Nem. Mondtam már, hogy felteszszük, hogy három cseresznyeszem van az asztalon.

— Jó, hát fölteszszük.

— No és most jön a testvéred, egy szemet elvesz és eltávozik...

— Kérem, az én testvérem nem megy el, míg mind a három szem cseresznyét meg nem eszi.

— Ostoba. Hát gondold meg, hogy ott van az apád, a ki vigyáz, hogy egynél többet ne vihessen el.

— Kérem, a papa tegnap Frascatiba utazott, csak hétfőn jön haza.

— Ez már sok. Ha rögtön nem felelsz, megverlek. Hány cseresznye marad, ha a háromból egyet elvisz.

— Egy se.

— Miért?

— Mert a másik kettőt én eszem meg.

(A tanító a kimerültségtől összeesik.)

VIDÉK.

A szerelem halottja. Márkus Sándor komédi legény — mint odavaló tudósítónk írja — tegnap reggel a Körös partján revolverrel fűbe lőtte magát. Édes apja, aki körösparti felügyelő, meghallotta a lövést s fiához rohant, aki vértől boritva, eszméletlenül terült el. A szerencsétlen 17 éves fiu, aki most a halállal vívódik, levelet hagyott, melyben többek közt az írja, hogy „aki szerelmes, annak nem érdemes élni e világon.“ Az orvosok nem hiszik, hogy súlyos sérüléséből felépüljön.

Végzetes szerencsétlenség. Borzalmas szerencsétlenségnek lett áldozata Zércz községben Kazsimir János gépész. A lokomobil kürtőjéből kiszálló szikrától lángra lobbant az egyik kazal. A tűz villámgyorsan terjedt s pár pillanat alatt több kazal állott lángtengerben. A veszedelmes tűz lokalizálásához hozzáálltak az összes munkások. Kazsimir János pedig felállott a cséplőgépre s onnan teljesítette a mentési munkálatot. Eközben Kazsimir valahogyan megbotlott s belesett a gép dobjába, mely még mozgásban volt. A kerek a szerencsétlen embert össze-vissza roncolták. Most élet-halál között lebeg.

Agyonkínzott fiu. A mult héten történt Ungváron, hogy Prátula Jánosné 16 esztendő fia belopódzott Andrejkovits Endre mérnök özvegyének kertjébe, hogy megdézsmálja a gyümölcsöt. Pajkosságát életével fizette meg. A szolga ugyanis megfogta és Andrejkovitsné szemeláttára oda kötötte egy fához, aztán addig ütötte-verte, a míg a fiu el nemájult. Kórházba szállították, a hol a sebesült másnap meghalt.

Öngyilkos fővárosi ügyvéd.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, szept. 20.

Futó tűzként terjedt el ma délelőtt a városban a hírbir, hogy a fővárosi ügyvédvilág egyik legrokonszenvesebb tagja, Pollák Rezső dr., az Argolbank főügyésze, lőbelőtte magát.

Pollák dr., az Andrássy-uton, a 8 ik számú házban lakott, ahol kitűnően látogatott irodája volt. Családi élete a lehető legboldogabbnak látszott; feleségét és három fiát az imádásig szerette — annál érthetlenebb tehát a méltán nagy feltűnést keltő öngyilkosság. Ma reggel nyolcz órakor dördült el a végzetes lövés, amely egy pillanat alatt kioltotta nemes életét. Ott találták dolgozószobájában, a karosszékébe rogyva — holtan; kezében a gyilkos fegyvert szorongatva.

Utóbbi három nap alatt ideges gyomor bajról, majd főfájásról panaszkodott és minden valószínűség szerint pillanatnyi elmezavarban dobtá el magától az életet.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Deák Ferencz párbaja. Uri emberkekből és fiatal bölgyekből álló társaság mulatott a mult április egyik délutánján a debreczeni fonatos sor vendéglőjében. Közük volt Deák Ferencz törvényszéki aljegyző és Szöllőssy György szekeresz önkéntes is, a ki midőn azt látta, hogy Deák két barátja a vendéglő felé tart, így szólott bosszusan:

— No itt vannak már ezek is, most mehetünk!

Deákot bántotta a megjegyzés s kérdőre vonta az önkéntest, a ki mentegetőzött. Hazafelé menet Deák újra előhozakodott a megjegyzéssel, csipkedni kezdette Szöllőssyt, a ki türelmét veszítette s orron ütötte Deákot. Az incidens pisztolypárbaj követte, a melyben Deák sebesült meg. Ellenfelének golyója a czombját furta át. A debreczeni törvényszék párviadal vétsége miatt Deákot három heti, Szöllőssyt két hónapi államfogházra ítélte. Ezt az ítéletet a debreczeni tábla s ma Losonczy Ödön előadása alapján a kuria is helybenhagyta.

Színházbizottsági ülés.

Debreczen, szept. 21.

Debreczen város színházbizottsága tegnap délután nagyohb érdeklődés mellett tartotta meg a szini évad előtt első ülését a városháza nagytanács-termében.

A bizottsági ülésen, amelyen Komlóssy Arthur polgármester helyettes elnökölt, jelen voltak: Boczkó Sámuel, Komlóssy Dezső, Berger Jenő, dr. Kola János, Sesztina Lajos, Ron-

csik Lajos, Márk Endre, dr. Magoss György, Szentkirályi Tivadar, Aczél Géza és Szabó Kálmán jegyző.

Komlóssy Arthur elnök a szokásos üdvözlés után jelenti, hogy Komjáthy János szinigazgató a szerződés értelmében beterveztette a társulat névsorát, amelyet Szabó Kálmán jegyző olvasott fel.

A színházbizottság tudomásul vette a névsort. Érdemleges bírálatba nem bocsátkozott, különösen az új tagokkal szemben várakozó álláspontra helyezkedett.

Azután, — amit örvendetesen regisztrálunk, — a színházba járó közönség egy régi panasza képezte eszmecsere tárgyát. Komlóssy Arthur és Roncsik Lajos vetették fel a színházi ruhatár kérdését s hangsúlyozták, hogy a szűk ruhatár miatt uralkodó miserabilis állapotokon segíteni kell. Ugyanezeu a véleményen voltak a bizottság többi tagjai is és nehogy az intézkedések késlekedése miatt ez az állapot a most következő szini évadban is fennálljon, Boczkó Sámuel, Roncsik Lajos és Aczél Gézát küldték ki, hogy helyszini szemle után pozíciót tegyenek, mikép lehetne a ruhatár kérdését gyorsan, a közönség érdekeinek leginkább megfelelően megoldani.

Érdekes és hosszantartó eszmecsere fejlődött ki ezután. Szentkirályi Tivadar kérdést tett, hogy mi van a szinigazgató reformtervezetével, amelylyel a vasárnapos premier bérleteket életbe akarja léptetni?

Komlóssy Arthur elnök felvilágosítólag megjegyzi, hogy Komjáthy teréről a színházbizottságot nem értesítette, holott az a várossal kötött szerződésébe ütközik. Csak a lapokból értesültek róla s tájékoztatólag jóakarattal figyelmeztették, hogy a bizottság beleegyezése nélkül ilyen reformokba ne kezdjen.

Roncsik Lajos magyarazza azután, hogy a szerződés világosan előírja, hogy a szinigazgató vasárnap bérlet-szűnetes előadásokat tartozik tartani, amikor a népszínművek kultiválására kell a fősulyt fektetnie. Nehogy később akár a szinigazgatót, különösen pedig a bizottságot elnézéssel vádolhassák, mind a kettő érdekében tájékoztatni kellett az igazgatót, hogy tervét, amely szerződési pont megváltoztatását provokálja, előbb jelentse be.

A bizottság ugy az elnök, mint a színházfelügyelő eljárását teljesen korrektnek találta s helyeslőleg vette tudomásul. Szentkirályi Tivadar azonban óhajandónak tartaná, ha az igazgató reformjával már most foglalkozna a bizottság.

Komlóssy Arthur nem helyesli, hogy a bizottság Komjáthy bejelentése nélkül foglalkozzék ezzel a kérdéssel.

Aczél Géza nem látja be, hogy a

bizottság miért ne foglalkozhatna vele. Ha egyszer a jelenlegi állapotok mellett a vasárnap előadásoknak nincs közönség, a színházbizottság a maga jóakaratából is tárgyalhatja a kérdést, mert hiszen a bizottságnak egyik feladata az is, hogy a színházgazgató boldogulását elősegítse.

Komlóssy A. Foglalkozhatna vele a bizottság indítvány alakjában, ha megelőzőleg a színházbizottság kikerülése meg nem történt volna. Most azonban várjuk be, míg a színházgazgató beterjeszti tervét.

Aczel G.: De hátha nem terjeszti? Nekünk akkor is foglalkoznunk kell vele.

Dr. Kola János: Bocsánatot kérek. A színházgazgató önkényesen, a bizottság kikerülésével járt el. Az elnök helyesen lépett fel figyelmeztetésével és ez a reformterv addig, míg az igazgató be nem jelenti, nem tárgyalható.

Komlóssy Dezső: A hiba ott követeit el, hogy az igazgató kikerülte az illetékes fórumot, nem hallgatott meg senkit. Pedig erre nem volt oka. A bizottság kérelmével szemben bizonyára méltányosan járt volna el. A kérdés felvetése és tárgyalása nem időszerű, azzá csak az igazgató bejelentése után lesz.

Sesztina Lajos óhajtaná, hogy az igazgatót a bizottság szólítsa fel, hogy milyen reformot kíván a vasárnapi előadások látogatottságára életbeléptetni?

Ezután még hosszasan eltartott az eszmecsere. Szentkirályi Tivadar és Aczel Géza azt vitatták, hogy az igazgató bejelentése nélkül is intézkedhetik a bizottság, míg végre az elnök szavazás alá bocsátotta a kérdést.

— Akik azt akarják, hogy a kérdéssel ne foglalkozzék a bizottság, nemmel, akik azt akarják, hogy a bizottság szólítsa fel Komjáthyt terve benyújtására, igennel szavaztak.

Nemmel szavaztak: Dr. Kola János, Komlóssy Dezső és Roncsik Lajos. A bizottság többi tagja igennel szavazott.

Elnök erre kihirdette a határozatot, hogy Komjáthyt felhívja a bizottság tervezete benyújtására.

Az ülés ezzel véget ért.

A népszámlálás Debreczenben.

Az állandó statisztikai bizottság tegnap délután 5 órakor tartotta meg évek sora óta első ülését Komlóssy Arthur főjegyző elnökle mellett. Jelen voltak: Géresi Kálmán, Dr. Sárváry Gyula, Dr. Bacsoni Lajos, Kerpely Kálmán, Dr. Kemény Mór, Fürst Ödön, Nemes Gusztáv és Dr. Tóth Emil jegyző.

Felolvastattak az 1900 évi általános népszámlálás tárgyában keletkezett miniszteri leiratok és szabályzatok melyek után kimondotta a bizottság,

hogy tekintettel Debreczen különleges viszonyaira, nagy kiterjedésű határára és egyéb fontos körülményekre, ezen küszöbön levő népszámlálást a legnagyobb pontossággal, a legmesszebb menő lelki-ösmeretességgel és aldozatkészséggel kívánja végrehajtani.

Legelőbb is a bizottságnak kellő kiegészítését tartván szükségesnek, javaslatba hozza, hogy bizottsági tagokul Oláh Károly, Bészler Károly, Roncsik Lajos tanácsnokok, Végh Gyula, Dr. K. Tóth Mihály, Dr. Boldizsár Kálmán, Szentpétery Ferencz, Simon Miklós rendőrkapitányok Farkas Albert mátai biztos, Zoltai Lajos segédlevéltárnok, Hamar László v. tiszviselő és Beke Imre v. kiadó, aztán Csath Zsigmond posta- és távirtda főnök, Csiky Lajos főiskolai tanár, Hadházy Ferencz dohánygyári igazgató, Raab Kálmán külső gazdasági tanintézeti tanár és több urakkal egészítse ki a közgyűlés, kiknek névsorát elnök és jegyző fogja összeállítani. A népszámlálással megbízandó egyének kiválasztása és névsorának egybeállítására a következő bizottsági gyűlésen fog megtörténni, már most kimondotta azonban a bizottság, hogy a munkálatnál a közigazgatási tanfolyam hallgatóit alkalmazni óhajtja.

Felkéri a bizottság a városi tanácsot, hogy a népszámlálás költségeinek fedezésére tanácsilag már a jövő évi költségvetésbe felvételre rendelt, de abból elnézésből kimaradt 4000 koronát jétesse be.

Végül elhatározta a bizottság, hogy a népszámlálásról népszerű ismertetést irat, melynek kellő számu példányban kinyomtatása iránt a városi tanácsot felkéri. Az ülés hat órakor véget ért.

UJDONSÁGOK.

* Jövahagyott alapszabályok. „A debreczeni m. á. v. altisztező” alapszabályait a belügyminiszter jövahagyta.

* A miniszter a hamis borokról. A belügyminisztertől fontos rendelet érkezett Debreczen városához, mely a mesterséges borok elleni vizsgálatokat erősen meg fogja könnyíteni. Eddig ugyanis, oly esetekben, mikor nem vezetett eredményre a vizsgálat, annak költségeit a hatóság viselte, a mennyiben feljeleltő nem volt. A belügyminiszter most értesítette a várost, hogy az eredménytelen vizsgálat költségei a földművelésügyi minisztériumot terhelik.

* A debreczeni jótékony nőegylet árvaháza. A debreczeni jótékony nőegylet f. hó 16-án tartott választmányi ülésében elhatározta, hogy árvaházát benépesíti, vagyis az eddigi létszámot 30—40-re emeli. Ezen célból a nőegylet beadványt intézett a város tanácsához, melyben kijelenti, hogy a hét éven felül levő közellátásra szoruló árva leánygyermekeket a várostól tartásra és

gondozásra elfogadja oly formán, hogy a város ha öt árvát ad, havonként és fejenként 16 koronát, öt árván felül egyenként és havonként 14 koronát fizessen. A városi tanács a napokban fogja tárgyalni a nőegylet ajánlatát.

* A közvilágítás házikezelésbe vétele tárgyában hozott közgyűlési határozatot, az e végtől alkotott szabályrendeletet és a megváltásra szükséges 300,000 korona kölcsönnek a debreczeni első takarékpénztártól felvételeit, a belügyminiszter változatlanul helyben hagyta. Az erről szóló miniszteri leirat a jövahagyott szabályzattal együtt tegnap érkezett a tanácshoz s az ügy Körner Adolf tanácsnoknak mint szakreferensnek osztatott ki. A szeptember 27 dikén tartandó városi bizottsági közgyűlés tárgysorozatába ezen ügy is fel van véve s a közgyűlés a szabályzat alapján megfogja választani a világitási bizottság tagjait és megállapítja a gázgyár igazgatói állására kiírandó pályázat feltételeit. Ugy értesültünk, hogy ezen ügyben a közgyűlést megelőzőleg a bizottsági tagok értekezletet is tartanak a teendők megbeszélése végett.

* Elhalasztott ünnepély. A f. hó 21-re hirdotett gályarabok ünnepélye elmarad, mert október 31-én tervezett nagyobb szabásu ünnepély keretében fogja ünnepelni a főiskolai ifjuság a hitvallók emlékét is.

* A mi nincsen. Napról-napra érkeznek panaszok lapunkhoz, hogy a helybeli dohánytőzsdékben hiába kér az ember „világos” m. kir. hercegovinai dohányt vagy világos szivart. — Mindig csak azt felelik:

— Kérem az nincsen!

Barna hercegovinai cigarettára való dohánynyal szívesen szolgálnak a főtrafikban, csak a „világos” szót nem szeretik hallani. Nem mintha ellőttük nem volna világos. De hát a dohánygyár oly mostohán adja ki magából a világos hercegovinaiat, hogy ha ez tovább is így tart, a világos hercegovinaiához szokott füstölők nagy csapata „barna” hercegovinai dohánymérgezésben fog kimulni. Pedig hát — véli az egyik trafik-kisasszony — a dolog olyan világos: Egyszerűen azért nincsen „világos” hercegovinai dohány, hogy fogyjon már — barna is. Ugyan világosnak elég világos a magyarázat, sőt fegyverletételre is alkalmas, hanem egy barna trafikos kisasszony véleménye sem megvetendő, aki azt mondja, hogy a dohánygyárban most az a nóta szörnyen divik:

Nem kell a barna énnekem,
Mikor a szökét szeretem,
Ennek a gyárban párja nincs,
De még a nagy trafikban sincs...

Igazgató ur! Ugyan szánja meg a „világos” hercegovinai dohányszók nagy csapatját és varázsoljon a nagy trafikba ezek után egy nagy láda világos hercegovinaiat a trafikos kisasszonyok és sok-sok füstölő, de még most pihenő, halandó örömé e...

* **A drága telefon.** A kolozsvári telefon előfizetők körében — mint nekünk írják — akciózt kezdtek arra nézve, hogy a telefon évi előfizetési ára leszállítsák. E tekintetben előterjesztést tesznek Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszterhez, melyben a leszállítást kérelmezik. Az előterjesztést már nagyon sokan aláírták. A kolozsvári példát kívánatos volna, ha Debreczen is követnék, mert nagy forgalmi érdek a telefon előfizetési árának leszállítása, mivel az előfizetők száma ily módon nyilván gyarapodnék.

* **Szüreti-estély.** Szabó Miklós táncztanító szeptember 30-án a „Margit“-fürdő dísztermében ünnepélyes szüreti-estélyt rendez. Az estélyre, amely 7 órákor veszi kezdetét, egy korona a belépő-díj.

* **Megfuladt gyermek.** — Az Eötvös utcán lakik Orosz János favágó világtalan feleségével és 3 kis gyermekével. Tegnap reggel Orosz János a feleségével és a két nagyobb gyermekével elment hazulról, hogy a fiokat beirassák az iskolába. A harmadik gyermeket, az öt hónapos Janit otthonhagyták. Nyugodtan aludt a csöppség az ágyban. Mire két óra múlva szülei visszaérkeztek, már egy kis halott volt a szobában. A kis Janit a párnák közt megfuladva találták. A szomorú esetről, amely gyászbaborította a szegény favágó-családot, jelentést tettek a rendőrségnek.

* **Elvezett óra.** Tegnap déli 12 óra tájban Bethlen-utcától Jókai utcán menve, Garai-utczáig elveszett egy női nickel óra, új aranylánc és 3 csüngővel. A becsületes megtaláló jutalomra részesül ha kiadói hivatalunkban meg tudható címre átsegül.

* **Debreczen város ifju vendégei.** Dr. Kis Áron a budapesti tanítóképző intézet igazgatója arról értesítette a város hatóságát, hogy az intézet huszonkét növendéke tanulmányutjában Debreczenbe jön, hogy a várost, annak iskoláit, nevezetességeit és a Hortobágyot megtekintse. Egyben azt is kérte, hogy a város fogadja szívesen az ifjakat s vendéglátásával segítse elő, hogy a jó szándék megvalósulhasson. Debreczen városa igaz magyar vendégszeretetét a tanulmányuton levő ifjaktól sem tagadhatta meg s tanácsi rendelkezéssel Roncsik Lajos kulturtanácsnokot bízta meg, hogy a vendégek fogadtatása, elszállásolásáról és kalauzolásáról gondoskodjék. — Roncsik Lajos már meg is tette a szükséges intézkedéseket. Az ifjak 22-én, azaz szombaton este a szatmári vonattal érkeznek Dr. Kovács László és Dr. Koch Ferenc tanárok kíséretében. Az állomáson Roncsik Lajos tanácsnok fogadja őket. Másnap, vasárnap délelőtt megtekintik a collégiumot, kereskedelmi akadémiát, gazdasági tanintézetet és a város nevezetességeit. Délután a Pallagra, hétfőn pedig a Hortobágyra rándulnak ki. A Hortobágyon Szabó Kálmán h. gazd.

tanácsnok fogadja s a város megvendégeli őket, majd Udvarhelyi Géza városgazda és Farkas Bertó bátyánk kalauzolására mellett megtekintik a Hortobágy nevezetességeit s még aznap este visszautaznak a fővárosba.

* **Az izr. hitközségi tagok figyelmébe.** Értesítetnek a t. tagok, hogy a Deák Ferencz utcza izr. templomban az istentisztelet további rendelkezésig a következő időben fog tartatni. Köznapokon este fél 6 órákor. Szombaton d. e. 9 órákor, ünnepnapokon reggel 6 órákor, d. u. 7 órákor. Péntek és ünnepnapokat megelőző este fél 6 órákor. Vasárnap Szeloohoth reggel 4 órákor, a többi napokon pedig reggel fél 5 órákor.

* **Megint szerencsétlenség.** A gondatlanságnak egy újabb áldozata fekszik a kórházban. Szabó Lajos béres ez, akire egy szekér fa fordult. Tegnap d. e. Debreczenből Mikepércsre tizszekér fát szállítottak. Az egyik fával rakott szekér tetején Szabó Lajos béres nyugodtan feküdt s kevés idő múlva elnyomta a buzgóság. A szekeret vonó ökrök lejtős utratértek, mire a szekér megbillent s az árokba fordult. A nehéz gerendák közül több ráesett Szabóra s a szerencsétlen embert borzasztóan összezúrták. Az álla a szótéljes értelmében leszakadt, teste összevissza van törve. Többi társai vették észre a veszedelmet s kiszabadították a gerendák alól, de Szabó akkor már vonaglott. Mindjárt szekérre tették s behozták a debreczeni kórházba. Ahhoz, hogy életben maradjon nincs semmi remény.

* **Kétszázezer forint kiosztása.** Tegnap nagy nap volt az osztrák-magyar bank debreczeni fiókjánál. A verehasu új bankokat osztották ki azok között, akik tömegével rohantak meg a bankot, hogy a régi kopott tizforintosokat ropogós új huszkoronásokra váltsák be. És még mondja valaki, hogy pénzsűkség uralkodik. A jó kuncaftok százával hordták el az új bankokat. A nemes város házipénztára részére egyszerre huszezer koronát vittek el, hogy elsején ropogós bankokkal fizessen a város. Pénzintézetek s magánosok is erősen törték magukat az új bankok után s halom pénzt kapkodtak el pár óra alatt. Most már számosan gyönyörködhetnek benne s kritizálhatják kedvük szerint. A mi szerény véleményünk szerint ez új pénz előttünk fekvő ugynevezett első fecskéje inkább vörösbegy, mint fecske, mert első látásra határozottan piros benyomást tesz és a zöld szín elhalványul benne. Magyar fele minden közjogi egyenlőség ellenére határozottan szebb az osztráknál. A legelfogulatlanabb szemlélőnek is kell, hogy jobban tessék a magyar oldalon az az acélos haju, epedő tekintetű, kissé tán keletiesen szép asszony, fején a legkaczerább kis koronával. Mert Ausztria ő nagysága fáradt szőke asszonyság, akinek láthatóan nehezen esik fürteim

hordozni a tradíciós várat, amelyben bizonyára németek és csehek dula-kodnak. A boldogult egyforintosok árvája, a meztelen gyermek végre e bankjegyen otthont talált s mindkét oldalon szerényen nyújtja a hölgyek felé a babérágat. A kis nebuló mit sem változott, sőt a hosszú idő óta megse nőtt, ellenben lábszárái úgy meghiztak, hogy e kis tuskókon bátran eljárhatna egy nagy legény is. Az országczimer jó helyet kapott, világos mindenütt a huszas szám s a többi felírás is. Meg is szokjuk bizonyára nemsokára ezt a piros bankót s talán meg is szeretjük.

* **Urak figyelmébe!** Az őszi és téli ideáyre valódi gyapju-szővet újdonságok, — „különösen nagy választékoni gyártmányban“ — megérkeztek. Divatos férfi-öltönyöket, felöltők és téli kabátokat mérték után, pontosan és mérsékelt árban készítenek. Főtörökvésem legjobb minőségű, csinos szabású árut, olcsó árban szolgálni. Szíves pártfogásért esedez, tisztelettel Prelovsky András, férfi szabóterme Debreczen, Kossuth-utca.

TÁVIRATOK.

Tisza Kálmán beszámolója.

Nagyvárad, szept. 20. Tisza Kálmán ma tartotta beszámolóját. Beszédében reflektált a nemzetipárt fuziójára a szabadelvűpárttal. Igaz, hogy ezért a pártból egyesek kiakartak lépni, de ő ennek ellene volt. — Sulyt helyez a párt egyöntetűségére s azt jó hazafi meg nem bontatja. Kijelenti, hogy nem személyt, de irányt támogat s az ő iránya az egységes magyar államot megerősíteni.

Beszéde további folyamán helyeslőleg nyilatkozott Széll Kálmán azon eljárásától, hogy nem követ tulzó sovíniszta politikát, nem paktál el kerületeket a néppártnak s nem engedi, hogy a reakció magvát elhíntseik pártja kebelében.

— Külömben ha ezt tenné is — folytatta Tisza — vannak még a szabadelvű pártban oly férfiak, kik azt megtudták akadályozni.

Szólt a merkantilisták és agráriusok közötti viszálykodásairól is, kifejtve, hogy ő ellene áll minden oly törekvésnek, mely azok érdekeit egymással teljesen ellentétbe akarja állítani. Épügy elítéli azok törekvéseit, kik a felekezeti béke megbontására törekcsenek.

Az osztrák viszonyokról sem feledkezett meg és erősen hangsúlyozta, hogy bármiként alakuljanak is azok, Magyarországra nézve mindig előnyösebb lesz a közös vámtérület fentartása, mint a teljes gazdasági különválás.

A beszámoló végeztével Hlatkay Endre pártelnök, köszönetet mondott a politikai viszonyok kimerítő és bőséges ismertetéséért. Délben a „Fekete Sas“ szállodában diszebed volt.

Eltolonczolt anarkista.

Budapest, szeptember 20. Néhány nappal az olasz király meggyilkolása után Visentini Pietro Budapestben tartózkodó kőfaragó munkás többekkel beszélgetve állítólag azt mondta, hogy Umberto megérdemelte sorsát, mert sok milliót pazarolt az afrikai hadjáratra. Matióz fűszerkereskedő ezen nyilatkozatáért feljelentette Visentinit.

s az ügyezség meg is indította az eljárást, de mivel kellő terhelő adat nem merült fel ellene, a vizsgálatot beszüntették. Miután azonban a házkutatás alkalmával több szocialista és anarkista röpiratot találtak nála, a főkapitány mindenkorra kitiltotta a főváros területéről s illetőségi helyére, Olaszországba tolonczoltatta.

Véres pisztolypárbaj.

Budapest, szeptember 20. A főváros egyik vivótermében ma délelőtt súlyos sebesüléssel végződő véres pisztolypárbaj volt. Schvaab Rezső palaföldő és Deák Rezső miniszteri tisztviselő állottak egymással szemközt az Abbázia előtti pofozkodás ügyéből kifolyólag. Az inzultált uriaszony férje provokálta Schvaabot és ma délelőtt intézték el a lényes ügyet — pisztolyal. Az első lövés Deákot illette, aki célzás nélkül sütötte el a pisztolyt. A golyó Schvaab baloldalába furódott — a segédek közbeléptek és beszüntették a párbajt. A súlyosan sebesültet lakásán ápolják.

Robbanás a tárnában.

Dux, szeptember 20. A „Frischglück“ tárnában tegnap történt szén-oxid robbanás idején, a mennyire eddig megállapították, 82 bányamunkás dolgozott a tárnában. Ezek közül 28 a Haladás és légtárnába futott és így megmenekült. Eddig 2 halott és 13 súlyosan sebesült került napvilágra, köztük az üzletvezető. A felszínre hozottak közül öt férfi meghalt. Még 30 holttestet találtak a tárnában, de ezeket nem lehetett kihozni, mert a tűz miatt veszélyes volna hozzájuk jutni. Még öt ember hiányzik.

Grófné és orvos.

Budapest, szeptember 20. Rendkívül érdekes eljegyzési hír foglalkoztatja most az előkelő köröket. Taafe Lujza grófnő, a volt osztrák miniszterelnök leánya eljegyezte magát egy kassai orvossal, dr. Feldmann Jakabbal. Taafe grófnő jelenleg még Mattencloite Richard bárónak a párisi osztrák-magyar nagy követség volt tanácsosának a felesége, mivel tizenhárom évvel ezelőtt kelt egybe s házasságukból két gyermek származott. Mintegy évvel ezelőtt a grófnő idegbajba esett s a zuckmautchi sanatóriumban gyógykezelte magát, hol dr. Feldmann mint szigorló orvos működött. A grófné megszerette a csinos fiatal embert s magához hívta orlani birtokára, hol dr. Feldmann, mintegy félévig tartózkodott, mint a grófnő orvosa. Sokáig tépelődött a szerelmes grófnő, hogy megtegye-e azt a lépést, mely életének új forduló pontot ad, végre is Hohenberg hercegnéhez, a trónörökös nejéhez — mivel régi barátság fűzi össze — fordult tanácsért. — „Kövesd szived vonzalmát“ — hangzott a hercegnő válasza, — ami arra indította Taafe grófnét, hogy férjének mindent el-

mondva, annak beleegyesését kikérje a váláshoz. A báró nem csinált nehézségeket s a vagyoni viszonyok tisztázásával — mely szerint a grófnő orlani, mintegy félmilliót érő birtokát megtartja, többi vagyonát pedig gyermekeinek adja át, — megindították a válópert. A grófnő jegyesével, Dr. Feldmannal tegnap Budapestre érkezett, hogy Stehlo Kornél, fővárosi ügyvéd jogi segélyét kikérjék. A grófnő első sorban a magyar honosságot akarja elnyerni, ami a válópör lefolyását nagy mértékben gyorsítani fogja.

A kíniai zavarok.

London, szeptember 20. A standard jelenti Sanghaiból e hó 18-iki kelettel: Hei-Liang, egy magasrangú mandsu, Hunan tartományból, e hó 9-én Hunan tartomány 8000 főnyi csapatával Tatung fuba (Sanzi-tartomány) érkezett és közölte az özvegy császárnéval, hogy még nagyobb csapatok is utban vannak. Az özvegy császárné köszönetét fejezte ki az alkirályok és kormányzók részéről iránta tanúsított lojalitásért. A Times nak jelentik Sanghaiból e hó 18-áról: Seymour tengernagy Takuba megy. Azt hiszik, hogy Tiencinben találkozni fog Macdonald követtel. Hitelt érdemlő kínai forrásokból eredő nankingi jelentések szerint ott az idegenellenes párt befolyása Liu Kun-Ji alkirálylyal szemben nőttön nő. Siatow tokiói angol követ állítólag Pekingbe megy Macdonald helyébe, utóbbi pedig átveszi Statow állását Tokióban.

Sztrájkoló bányamunkások.

New-York, szeptember 19. Az antracit-szénterületen sztrájkoló bányamunkások száma állandóan nő. Az egyesült bányamunkások elnöke azoknak a számát, a kik eddig abbahagyták a munkát, 126,000-re becsüli. Több száz vasutasnak munkaszünetet kell tartania, mert szénvonatok nem közlekednek.

VEGYES.

Fehéregyháza jövője. Megirtuk már, hogy a fehéregyházai Haller-birtok dobra kerül. A kolozsvári országos történelmi ereklye-muzeum most átiratot intézett Jókai Mór dr.-hoz, a Petőfi társaság elnökéhez s arra kérte, igyekezzék befolyását érvényesíteni, hogy az állam vegye meg a fehéregyházai birtokot, telepítsen oda székelyeket és a Hallerek ősi kastélyában rendezzen be földművelő, komlótenyésztő és sörgyártó szakiskolát. Az ereklye-muzeum ezzel biztosítani akarja, hogy továbbra is kegyelettel gondozzák azt a földet, a mely Petőfi Sándornak és hősi halált halt többi társainak hamvait takarja.

Nyolcz kosár. Ennyit adott eddig Vilma, a hollandusok szép fiatal királynője. Abból az alkalomból, hogy megint megczáfolták

házasságának hírét, nem lesz érdektelen közölni azoknak az előkelő uraknak a névsorát, akiket eddig a kis Vilma kikoszarázott. Ime: 1. Wisd Vilmos herceg. 2. Bernát szász-weimári herceg. 3. Miklós görög herceg. 4. Harold dán herceg. 5. Teck Sándor herceg. 6. Frigyes Henrik porosz herceg. 7. Adolf Bernát schauburg-lippe herceg. 8. Miksa bádeni herceg. A hollandusok, ugy látszik, nem akarják, hogy Vilma férjhezmenjen...

A reklám diadala. New-Yorkban egy vállalkozó yankee nagyon jól kitudta használni Amerika elnökjelöltjeit. Hugh Smith, egy reklámiroda elnöke, engedélyt kért Heating utcai biztostól, hogy a város különböző helyein Amerika elnökjelöltjei arcképével díszített zászlókat tűzhessen ki. Megengedték, mire Smith egész New-Yorkot elárasztotta hosszú póznákra alkalmazott zászlókkal, melyeken egy egy jelöltnek az arcképe pompázott. A járókelők előtt a zászló nem tűnt fel, a tudnivalóbb emberek azonban el is olvasták az arcképek alatt álló szöveget, mely nem az illető jelöltnek, hanem egy újfajta enyvnek a nagyszerű sajátságait dicsérte. A turpisság híre hamar elterjedt, Smith urral bevették a zászlókat, de nem bánta, mert elérte a célját. A nagy port felvert enyvre mindenki kíváncsi.

Apagyilkosság.

— Saját tudósításunktól. —

Egy bajorországi kis községben borzalmas gatzettről értesült a hatóság. Két esztendő előtt történt, hogy a községből a lakatosmester eltűnt. Az eltűntnek 22 éves legényfiát és 16 éves leányát gyanúsították apagyilkossággal, vizsgálatot is indítottak ellenük, de minthogy nem derült ki semmi, a vizsgálatot beszüntették.

Rövid idővel az eset után a legény kivándorolt Amerikába. Ezismét felköltötte a hatóságok gyanuját s az otthonmaradt leányt ismét elfogták. Ez hosszas faggatás után végre bevallotta, hogy apjukat a fiu a műhelyben egy vasdoronggal leütötte, a holttestet azután egy trágyás kocsin kivitték a mezőre s ott elásták.

A megjelölt helyen csakugyan megtalálták a már feloszlott holttestet. A leányt fogva tartották s az amerikai hatóságokkal is megindult már az eljárás a gyilkos legény kiadatása ügyében.

CSARNOK.

A várrom tündére.

— Regény. —

Irta: THAN GYULA.

(Folytatás.)

No lássa a nagyságos ur, — felelte a paraszt gazda — lehet ám itt minálunk is szórakozni.

És még a parasztgazda örvendezett azon, hogy egy kis szőrokozásra rávehette a vendéget.

Másnap korán reggel már ott volt Kelemen Tamás, a legügyesebb barlangkalkaz.

Bártai Elemér egy kissé megvárakoztatta. Tudta, hogy Kelemen Tamás nem haragszik meg érte.

— No, maga lesz a vezető, — mordult rá, mikor meglátta a jó képű embert.

— Én nagyságos uram.

— Jártas é a barlangban?

— Akár itt nagyságos uram.

— Félelmetes hely?

— Hát bizony az a, hogy őszinte legyek.

— Megmondhatja bátran, nem vagyok ijedős ember.

— Nekem is jó ezt tudnom, mert így több helyet is megmutathatok nagyságos uramnak.

— Ugy?

— Hát bizony ugy! Mert tetszik tudni rettenetes sötétség van már ott. Fáklyákkal, gyertyákkal jól felrakodva megyünk be és akár az egész napot benn tölthetjük, ha minden odut, minden csodálatos oduját a természetnek megakarja a nagyságos ur nézni. Van ezek között egy, a denevér barlang. Oda bizony nagyságos uram a nagyon ijedős embereket nem visszük el.

— Miért?

— Borzalmas hely. Talán a világ minden denevére ott van egyrakáson. A magas sziklaodut ha megvilágítja az ember akkor látja az irtózatot rakás denevért. Ellepnék azok minden parányi helyet. Egyik a másikba kapaszkodik és százával csüngenek lefele, akár csak a kötél.

— Nagyon érdekes; én ezt is meg nézem.

— Van ott, folytatta Kelemen Tamás — több ilyen hely is. De hát csak tessék rám bízni, majd elvezetem én a nagyságos urat.

— Hát akkor mehetünk.

— Igy? — csodálkozott Kelemen Tamás, — végignévezte Bártai Eleméren.

— Miért? — szólt zavartan Bártai, — csak nem kell talán szalonruhát huznom, mikor a denevérekhez megyek vizibe.

— Sőt éppen ellenkezőleg — szólt felvilágosítólag Kelemen, — nem való ám olyan tiszta ruhával menni a barlangba, mint a milyen a nagyságos uron van.

— Miért?

— A barlang folyton cseppköveket alkot. Magasról szivárog és ömlik szakadatlanul a csepp-víz, a mely aztán lehullva kővé szilárdul és csodálatos alakokat formál. Ilyen ruhába nem lehet oda menni. Vegye fel a nagyságos ur a legrosszabb ruháját és a legrosszabb cipőjét, olyant, a miért nem kár, ha tökre megy.

Bártai most már igazán zavarba jött. Nem árulhatta el, hogy nincs más ruhája, mint ami rajta van. Mindenét a várgedei fürdőben hagyta. Hirtelen aztán azzal vágta ki magát:

— Hja barátom, nekem nincs olyan ruhám, amelyet erre a célra szánhatnék.

— Az sem lesz baj — felelte Kelemen — majd a barlangvendéglőnél kapunk zsákvásznat erre a célra, az jól eltakarja és megvédi a nagyságos ur ruháját.

— Helyes! Akkor mehetünk!

Bártai és Kelemen felültek a szekérre és megindultak a barlangvendéglő felé. Kelemen az egész uton oly sok érdekes dolgot mesélt az aggteleki barlangról, hogy Bártai egész gyönyörűséggel várta, hogy célznál legyenek.

(Folyt. köv.)

NYILTTÉR. *)

Művész-estély. Nagy művész-estély lesz 1900. szeptember 22 én a zenede disztermében Fedák Sári, Rákosi Szidi és Polónyi Elemér közreműködésével. A művész-estély műsora a következő:

1. Schumann, Papillons, előadja: Polónyi Elemér.

2. Szent Miklós. Mese Truffiértől, előadja Rákosi Szidi.

3. a) Piruló királyleány. (Kis szökevény.)

b) Levél ária. (Ripp-Ripp.)

c) Jódler. (Három pár cipő.) Előadja Fedák Sári.

4. A szinpad. Monológ Rákosi Jenőtől, előadja: Rákosi Szidi.

5. a) Liszt, Concert etude.

b) Polónyi, Polonaise de Concert. —

Előadja: Polónyi Elemér.

6. a) Tosti, Non t'amo piu.

b) Lemaire, Vous dansez Marquise!

c) Giordani, Caro mio ben. Ária a

XII. századból.

d) Czigaretta dal. (A kis szökevény.)

Előadja: Fedák Sári.

7. Polónyi, Szerb fantázia. (A szerb királynak ajánlva. Uj.) Előadja: Polónyi Elemér.

*) E rovatban közltekért nem vállal felelősséget a Szerk.

8. Beöthy László, Telefon. Komikus magánjelenet. Előadja: Rákosi Szidi.

9. a) Huszka Jenő, Dal a kis Theáról.

b) Huszka Jenő, Dal a gummiradliról.

c) Huszka Jenő, Valami mondanivalója.

Dóczy József, Magyar nóták. Előadja Fedák Sári.

Kezdeté esti 8 órakor. Helyárak:

Ülőhely az 1—2. sorban 5 korona, a

3—6. sorban 4 korona, a 7—10. sorban 3 korona. Állóhely 2 korona. —

Jegyek László Albert könyvkereskedésében válthatók.

30 kr.

egy kiló finom

csemege szőlő

3—4 kilós kosarakban

Szabó Lajos fiai

czégnél.

Debreczen, Tisza-palota.

Keil-lakk.

(Glasur)

legkitűnőbb mázoló-szór puha padló számára.

1 nagy palack ára ft 1.35 kr. — 1 kis palack ára 68 kr.

Viasz-kenőcs

legjobb és legegyszerűbb beeresztő szer kemény padló számára. 1 kűcsög ára 60 kr.

Arany-fénymáz

képekreték stb. bearanyozására.

1 kis palack ára 20 kr.

Fehér „Glasur“-fénymáz.

Legjobb szer mosdó-asztalok, ajtók, ablakdeszkák stb. ujonnan befestésére.

1 kis doboz ára 45 kr. — 1 nagy doboz ára 75 kr.

Mindenkor kapható: **Szent-Királyi Tivadar czégnél, Debreczenben.**

M E G H I V Á S

A Debreczeni Termény és Aruraktár Részvény-Társaság

1900. szeptember hó 30-án, d. e. 10 órakor

A VÁROSHÁZA NAGYTANÁCSTERMÉBEN

tartandó

évi rendes közgyűlésére.

TÁRGYAK:

1. Az igazgatóság és felügyelő bizottság évi jelentése.
2. Határozathozatal a lefolyt 1899—1900. évi üzleti zárszámadása és a felmentvény megadása tárgyában.
3. Határozathozatal a nyerevény falosztása és az osztalék megállapítása tárgyában.
4. A sorrend szerint kilépő két igazgatósági tag helyének választás utján való betöltése.
5. Felügyelő bizottsági 3 rendes és egy póttag választása.

Debreczen, 1900. augusztus 1 én.

Az igazgatóság.

JEGYZET: A közgyűlésen részt venni szándékozó részvényes köteles részvényt a közgyűlés előtt legalább egy nappal a társaság pénztáránál a debreczeni első takarékpénztárnál vagy a debreczeni ipar és keresk. banknál — térítvény és igazoló jegy kiszolgáltatása ellenében — letenni. A zárszámadások 8 nappal a közgyűlés előtt a társaság hivatalos helyiségeiben a részvényesek rendelkezésére állanak.

Apró hirdetések.

Díja: 10 szóig 40 fillér, minden további szó 4 fillér; vastagabb betűkből nyomtatott szó 8 fillér.

Apró hirdetések előre fizetendők.

Apró hirdetések

felvétetnek a
kiadóhivatalban,
Főter, Biedermann-palota.

Allást keresők

és
munkaadók,
vevők és eladók,
bérlok

és bérbeadók

és mindazok, akik a nagy közönség köréből keresik az érdekelt feleket,
hirdessenek

a „Debreczeni Ujság”

APRÓ HIRDETÉSEK
rovatában.

Ócska vasat a legmagasabb napi árnál vesz Klein Jakab. Piacz-u. 26. a nagytrafik udvarán.

Uj lenese kilója 16, 20, 26 és 32 kr., Váray József fűszer és csemege üzletében.

Minden szakmának alkalmas üzlet helyiség modern portálak, a hungária kávéház mellett novembertől kiadó. Bővebbet Frank Rezsőnél Bika szálloda mellett.

Ház Kossuth utcában családi viszonyok folytán jutányosan eladó esetleg bérbe adó. Értekezhetni: Kossuth u. 31 Szvatosnál.

Kiadó bolt. A Csapó-utca 4 számú háznál egy bolthelyiség a mellékhelyiségeivel együtt nov. 1-től kiadó. Értekezhetni: a Takarékszövetkezetnél.

Friss sertés hús zsirnak való és háj naponta kapható: Somogyi Gyuláné hentesnél. Csapó-utca 4. sz.

Joghallgató ki tanárjelölt volt, insztruktori, vagy irodai alkalmazást keres. Magas-utca 14. szám.

Eladó ház. A csapó utcai 48 számú ház eladó. Értekezhetni a tulajdonos Nagy Ferenc bankigazgatóval.

Olcsó Angol beretvák hajvágó gépek, ollók, zsebkések és mindennemű borotválkozási eszközök, fenő szíjjak stb. szappanok és illatszerek beszerezhetők Márton Gyula férfi és női divatüzletében, Bika szálloda mellett.

Glazé-keztük tisztítását jutányos áron vállalom. Péterfia-u. 37.

Tóth Lajos asztalos műhelye Széchenyi-utca 27. Elfogad dísz és mű butorok elkészítését, irodai és bolti berendezéseket, ugyancsak bútortisztításokat jutányos áron.

Elek András vegyészeti ruhatisztító és javító intézete Debreczen, Egyház-tér 3. szám; női és férfi ruha tisztítást jutányosan eszközöl.

Eltévedt Bendi névre hallgató buldog kölyköt ki Kossuth-utca 39. háza hozza illő jutalomban részesül.

Uri lakás Ipar bank palota II. emeletén, egy öt szobás és fürdőszobás lakás minden órán kiadó. Értekezhetni: az Ipar és kereskedelmi banknál.

Katona keztük mosása javításával együtt párja 16 fillér (8 kr.) Péterfia-utca 37. szám.

Aranyéremmel kitüntetett tökéletes fagymentes kutszivattyuk 60 koronától kezdve díjtalan felállítással, — egyéb építkezési vastárgyak házhoz szállítással gyári áron kaphatók.

A szüret idejére pedig minden külföldinél jobb és olcsóbb szintén aranyéremmel díjazott, saját gyártmányu

Borsajtók és szőlőzuzók
lesznek raktaron a
Debreczeni Vasöntőde
és Géplakatosság

Péterfia Hadház-utcai telephelyén, mely mindennemű gazdasági, ipari- és háztartási gépek javítását is legjutányosabban végzi.

Feltűnő olcsó

bevásárlási forrás!

Czipő, kalap, nyakkendők és más uri-divat cikkekben

csakis a

NEUMANN TESTVÉREK

divatáru házában található.

Debreczen, Tisza-palota.

Az őszi időre őrült választék női, férfi és gyermek czipők s csizmákban.

Kizárólag hazai gyártmány!

A MAGYAR FÉM-ÉS LÁMPAÁRU-GYÁR

részvénytársaság gyári raktára

DEBRECZEN

Piacz-utca és Simonffy-utca sarok.
Gyár: Budapest-Köbányán.

Ajánlja gyártmányait:

Légszesz csillárok, asztali és függő lámpákat

valamint

egyszerű lámpákat közönséges használatra.

Bronze dísz tárgyakat,

állványok, íróasztali berendezések, gyertyatartók stb.

a legmérsékeltőbb gyári árak mellett.

Ugyanitt kapható valódi amerikai Petroleum

KIRÁLY OLAJ

mely kizárólag e gyár számára gyártatik, tiszta, szagtalan és robbanhatatlan.

Helyben minden mennyiség házhoz szállittatik.

Kizárólag hazai gyártmány

Kizárólag hazai gyártmány

Kizárólag hazai gyártmány!

Debreczen, 1900. Nyomatott a város könyvnyomdájában.